

EUROPSKI KRŠĆANI

Poruka europskih kršćana sa zbora u Sibiu 8. rujna 2007.

Svjetlo Kristovo obasjava sve

Mi kršćani hodočasnici iz cijele Europe i drugih krajeva svijeta svjedočimo da Kristovo svjetlo ima moć preobražavanja te da je jače od tame. Naviještamo ga kao sveobuhvatnu nadu za naše Crkve, za svu Europu i za cijeli svijet.

U ime Trojstvenoga Boga, Oca, Sina i Duha Svetoga, sabrali smo se na zbor u rumunjskom gradu Sibiu (4. do 9. rujna 2007.). Ovaj treći europski kršćanski zbor bio je posebno obilježen pravoslavnom duhovnošću i tradicijom. Prisjećamo se ozbiljnih obveza koje smo prihvatili u Bazelu i Grazu, obnavljamo ih i žalimo što neke od njih nismo dosada ispunili. Ipak je naše pouzdanje u preobražajnu snagu svjetla Kristova jače od tame, klonuća, fatalizma, straha i ravnodušnosti.

Treći europski ekumenski zbor počeo je u Rimu 2006. i nastavio se u Wittenbergu 2007. god. Ovo ekumensko hodočašće obuhvatilo je mnoge regionalne susrete te susrete pravoslavnih Crkava i mladih u St. Mauriceu.¹ S radošću pozdravljamo zauzetost mladih i njihov doprinos našem zboru. Nadahnuti i motivirani *Ekumenskom poveljom* na ovom zboru nastavili smo rad započet na ranijim zborovima te iskoristili prigodu za izmjenu darova i međusobno obogaćivanje.

Nismo sami na ovom hodočašću. S nama je Krist a iz “oblaka svjedoka” (Heb 12,1) prate nas mučenici našega vremena i svjedočanstvo njihova života ohrabruje nas pojedinačno i zajednički. U zajedništvu s njima obvezujemo se da ćemo, ukorijenjeni duboko u molitvi i ljubavi, svjetlu preobraženoga Krista dopustiti da sja po našem svjedočenju. To je naš ponizni odgovor na žrtvu njihovih života.

¹ Izjavu mladih kršćana iz St. Mauricea prilažemo kao sastavni dio ove naše poruke.

Svjetlo Kristovo u Crkvi

Svjetlo Kristovo potiče nas da živimo za druge i u zajedništvu jedni s drugima. Naše svjedočenje u prilog nadi i jedinstvu Europe i svijeta bit će vjerodostojno samo ako nastavimo naš put prema vidljivu jedinstvu. Jedinstvo ne znači jednolikost. Divno je iznova doživjeti ono zajedništvo (*koinonia*) i izmjenu duhovnih darova koja je pokretala ekumensko gibanje od početka.

U Sibiu smo ponovno osjetili mučnu ranu podjele među Crkvama, što se također tiče našega shvaćanja Crkve i njezina jedinstva. Različiti povijesni i kulturni tijekovi u istočnom i zapadnom kršćanstvu doprinijeli su ovim razlikama, a da bismo ih shvatili, trebamo im hitno posvećivati pozornost i njegovati stalni dijalog.

Uvjereni smo da se šira kršćanska obitelj treba sučeljavati s doktrinarnim pitanjima te da također treba tražiti šire slaganje u moralnim vrijednostima uzetim iz evanđelja i u vjerodostojnom kršćanskom stilu života koji radosno svjedoči svjetlo Kristovo u našem zahtjevnom sekularnom svijetu, u privatnom i javnom životu.

Naša kršćanska duhovnost jest posebna riznica, jer kad se otvori, otkriva svoje raznoliko bogatstvo i otvara srca za ljepotu lica Kristova i za snagu molitve. Samo ako se više približimo svome Gospodinu Isusu Kristu, možemo postati bliži jedni drugima i doživjeti pravo zajedništvo (*koinonia*). Dužni smo dijeliti to bogatstvo sa svim muškarcima i ženama koji na ovom kontinentu traže svjetlo. Duhovni muškarci i žene počinju od vlastitoga obraćenja a ono vodi prema transformiranju svijeta. Naše svjedočenje svjetla Kristova obuhvaća vjerno slušanje, življenje i izmjenjivanje životnih zgoda punih nade, koje su nas oblikovale kao sljedbenike Krista.

Prva preporuka: Preporučujemo obnovu našega poslanja da kao pojedinci i Crkve naviještamo Krista koji je svjetlo i Spasitelj svijeta.

Druga preporuka: Preporučujemo nastavak rasprave o međusobnom priznavanju krštenja, uvažavajući važna dostignuća o tome u nekoliko zemalja te držeći u svijesti da je to pitanje duboko povezano sa shvaćanjem euharistije, zaređenih služitelja i nauka o Crkvi općenito.

Treća preporuka: Preporučujemo organiziranje djelatnosti koje nas mogu ujedinjavati, kao: molitva jednih za druge i za jedinstvo, ekumenska hodočašća, zajednička teološka formacija i proučavanje, socijalne i uslužne inicijative, kulturni projekti, podupiranje socijalnoga života na temelju kršćanskih vrijednosti.

Četvrta preporuka: Preporučujemo puno sudjelovanje cijeloga naroda Božjega u životu naših Crkava te s ovoga zbora posebno skrećemo

pozornost na potrebe mladih, starih, etničkih manjina i nesposobnih osoba.

Svjetlo Kristovo za Europu

Smatramo da je svako ljudsko biće stvoreno na Božju sliku i priliku (Post 1,27) i zaslužuje isti stupanj poštovanja i ljubavi, unatoč razlikama u vjeri, kulturi, dobi, rodu i nacionalnom porijeklu.² Svjesni da su nam zajednički korijeni dublji od sadašnjih podjela, dok se zalažemo za obnovu, jedinstvo i ulogu Crkava u današnjem europskom društvu, posvećujemo pozornost susretanju kršćana sa sljedbenicima drugih religija. Posebice svjesni našega jedinstvenog odnosa prema Židovima kao narodu saveza, odbacujemo svaki oblik suvremenoga antisemitizma te zajedno s njima želimo pridonositi Europi kao kontinentu u kojem neće biti nikakvoga oblika nasilja. U našoj europskoj povijesti bilo je razdoblja oštroga sukobljavanja ali i razdoblja mirnoga suživota među pripadnicima svih religija. U naše vrijeme nema alternative dijalogu. Ne radi se o kompromisu nego o dijalogu života u kojem možemo istinu govoriti s ljubavlju. Svi trebamo više učiti o svim religijama i sustavno promicati preporuke *Ekumenske povelje*. Pozivamo kršćansku braću i sestre i sve koji vjeruju u Boga da poštuju pravo drugih osoba na religijsku slobodu te izražavamo svoju solidarnost s kršćanima koji žive na Bliskom istoku, u Iraku i drugdje u svijetu kao vjerske manjine i osjećamo da im je ugrožen sam opstanak.

Dok mi kršćani susrećemo Krista u svojoj potrebitoj braći i sestrama (Mt 25,44-45), zajedno obasjani svjetlom Kristovim, na temelju biblijskoga obvezatnog učenja o jedinstvu ljudskoga roda (Post 1,26-27), obvezujemo se da nećemo podlijevati grijehu isključivanja, produbljivati ćemo svoje shvaćanje “drugotnosti”, braniti ćemo dostojanstvo i prava svake ljudske osobe i štititi ćemo one koji su u potrebi; njegovati ćemo dioništvo u Kristovu svjetlu koje drugi donose Europi; potičemo europske države da obustave neopravdano administrativno zatezanje dopuštenja za emigrante, izbjeglice i one koji traže azil, da podupiru vrijednost obiteljskoga zajedništva i da se bore protiv trgovanja ljudskim osobama i tlačenja ljudi. Pozivamo Crkve da posvete veću pastoralnu brigu za nezaštićene doseljenike.

² Za vrijeme čitanja ove poruke okupljenima predloženo je da se umetne izraz “od začecja do naravne smrti”, što je kasnije prevedeno sa “od rođenja do naravne smrti” ili “od početka života do naravne smrti”. Nijedan od ovih izraza ne sačinjava službeni tekst ove poruke.

Peta preporuka: Preporučujemo da naše Crkve uvide kako kršćanski doseljenici nisu samo primatelji vjerskih usluga nego da mogu imati punu djelatnu ulogu u životu Crkve i društva; da nude bolju pastoralnu brigu za migrante, tražitelje azila i izbjeglice te da promiču prava nacionalnih manjina u Europi, posebno naroda Roma.

Mnogi od nas zahvalni smo što smo doživjeli duboke promjene u Europi posljednjih desetljeća. Europa je šira od Europske zajednice (EU). Kao kršćani s drugima dijelimo odgovornost za oblikovanje Europe kao kontinenta mira, solidarnosti, dioništva i održivosti. Cijenimo zauzimanje europskih institucija kao što su EU, Vijeće Europe i OSCE za otvoreni, transparentni i redovni dijalog s Crkvama Europe. Najviši politički predstavnici Europe počastili su nas svojom nazočnošću i tako izrazili snažno zanimanje za naš rad. Mi prihvaćamo izazov unošenja duhovne snage u taj dijalog. Dosadašnja Europa nastala je kao politički projekt za osiguravanje mira a sada treba postati Europa naroda, ne samo jedinstveni gospodarski prostor.

Šesta preporuka: Preporučujemo razradu *Ekumenske povelje* kao političkih smjernica za naše ekumensko putovanje u Europi.

Svjetlo Kristovo za cijeli svijet

Riječ Božja čini nemirnima nas i našu europsku kulturu, jer oni koji žive ne bi više trebali živjeti za sebe nego za onoga koji je za njih umro i uskrsnuo! Kršćani se trebaju osloboditi straha i nezasićene pohlepnosti što nas nukaju da živimo za sebe, nemoćni, skućeni i zatvoreni. Riječ Božja poziva nas da ne protratimo dragocjenu ostavštinu onih koji su posljednjih šezdeset godina radili za mir i jedinstvo u Europi. Mir je izvanredni i dragocjeni dar. Cijele zemlje teže za mirom. Cijeli narodi čeznu za oslobodjenjem od nasilja i terora. Čvrsto se obvezujemo da ćemo se iznova zalagati za ove ciljeve. Odbacujemo rat kao sredstvo za rješavanje sukoba, preporučujemo nenasilna sredstva za rješavanje sukoba i zabrinuti smo zbog vojnoga naoružanja. Nasilje i terorizam u ime religije jesu nijekanje religije.

Svjetlo Kristovo obasjava izraz "pravda" povezujući ga s božanskim milosrdem. Ako se pravda tako osvijetli, otklanja svako dvosmisleno razmetanje. Diljem svijeta pa i u Europi sadašnji proces radikalne globalizacije tržišta produbljuje podjelu ljudskoga društva na dobitnike i gubitnike, umanjuje vrijednost bezbrojnih osoba, ima katastrofalne ekološke posljedice te upravo zbog promjene klime nije spojiv s podrškom budućnosti našega planeta.

Sedma preporuka: Potičemo sve europske kršćane da snažno podupiru *Ciljeve milenijskoga razvoja* Ujedinjenih naroda kao hitni praktični korak prema ublažavanju siromaštva.

Osma preporuka: Preporučujemo da CCEE i KEK zajedno s Crkvama Europe i drugih kontinenata uspostave savjetodavni projekt za ekološku pravdu koji će se baviti klimatskim promjenama, odgovornošću za pravedno usmjeravanje globalizacije, pravima naroda Roma i drugih nacionalnih manjina u Europi.

Priznajemo da je Afrika danas više nego ikada kontinent usko povezan s našom poviješću i budućnošću te da proživljava siromaštvo u stupnju na koji ne možemo ostati ravnodušni i mirni. Rane Afrike doprle su do srca našega skupa.

Deveta preporuka: Preporučujemo inicijative za opraštanje dugova i promicanje solidarne trgovine.

Iskrenim i objektivnim dijalogom doprinosimo razvoju nove Europe i promičemo Europu u kojoj nepromjenjiva kršćanska načela i moralne vrijednosti, uzete izravno iz evanđelja, svjedoče i promiču djelatno zauzimanje u europskom društvu. Zadaća nam je promicati ta načela i vrijednosti ne samo u privatnom, nego i u javnom životu. Suradivat ćemo s osobama iz drugih religija što s nama dijele brigu za stvaranje Europe vrijednosti koja će također napredovati politički i gospodarski.

Zabrinuti za Božje stvorenje, molimo se za veću osjetljivost i poštovanje prema divnoj različnosti prirode. Djelatno se zauzimamo protiv bezobzirnoga iskorištavanja stvorenja koje uzdiše čekajući otkupljenje (usp. Rim 8,22-23) i obvezujemo se da ćemo raditi na pomirenju između čovječanstva i prirode.

Deseta preporuka: Predlažemo da vrijeme između 1. rujna i 4. listopada bude posvećeno molitvi za zaštitu stvorenja i promicanju održivoga načina života kojim ćemo zaustaviti pogoršavanje klimatskih promjena i početi pridonositi promjeni na bolje.

* * * * *

Zahvaljujući svima koji su doprinosili ovom putovanju, posebno mladima ekumene koji su od nas tražili da hrabro živimo evanđelje, upućujemo zajedničku molitvu:

Kriste, ti si prava svjetlost što obasjava i posvećuje svako ljudsko biće koje dolazi na ovaj svijet. Obasjaj nas svjetlošću svoje prisutnosti da u njoj možemo motriti nedostupno svjetlo i vodi nas stazama vršenja tvojih zapovijedi. Spasi nas i uvedi nas u tvoje vječno kraljevstvo. Jer ti si naš

Spasitelj i Darovatelj svega što je dobro. Ti si naša nada i Tebi iskazujemo slavu sada i uvijek. Amen.

**Izjava mladih delegata iz cijele Europe
prije Ekumenskog zbora (EEA3)
na susretu 27.-30. srpnja 2007. u St. Mauriceu**

Ekumena mladih zalaže se za živu obnovu pomirbenoga procesa pravde, mira i očuvanja stvorenja. Na zboru u Sibiu (EEA3) treba ispuniti zaključke EEA2 (Graz 1997.) te o njima dalje razmišljati na temelju Ekumenske povelje. Stoga delegatima preporučujemo preuzimanje sljedećih obveza.

Jedinstvo

Jedinstvo ne znači jednolikost, jer može postojati kao jedinstvo u različenosti. Obvezujemo se da ćemo osobe drugih naziva susretati otvorene pameti i srca. Jedan primjer je Ekumenski pokret mladih u koji su okupljeni mladi svih naziva slijedeći Isusa Krista. Te mlade žene i muškarci nisu tek budućnost Crkava nego njihova sadašnjost.

Duhovnost

Prihvaćamo duhovnost kao izraz vjere u svim raznolikostima. Obvezujemo se da ćemo stupati u otvoreni dijalog jednakih partnera uz poštovanje duhovnosti, uzimajući u obzir da je različenost duhovnoga života važan stup vjere ne samo za mlade.

Svjedočenje

Molimo Crkve da obustave međusobno suparništvo i počnu istinski živjeti evanđelje, jer ne svjedočimo moć Crkava nego dinamiku Krista. Obvezujemo se da se nećemo usmjeravati na kontroverzu između verbalnoga i neverbalnoga svjedočenja, jer se akcija i riječ trebaju dopunjavati.

Europa

Bog je stvorio svaku osobu i zato svatko ima svoje dostojanstvo i vrijednost. Stoga inzistiramo da Crkve i države Europe štite ljudska prava. To je podloga za oblikovanje Europe kakvu ljudi trebaju.

Migracije

Migracija je činjenica koju treba priznavati i susretati s uvažavanjem ljudskoga dostojanstva, gostoprimstva i prava na slobodno kretanje. Međutim, pokretljivost i pravo na kretanje ostaju povlastica ljudi iz zemalja EU. Zauzimat ćemo se za otklanjanje prepreka (ograničavanje viza, socijalno razlikovanje i financijsko ograničavanje), koje postoje u prilog građanima iz EU i protiv građana zemalja izvan EU. Promicat ćemo dijalog jednakih koji treba biti ekumenski i europski.

Religije

Različnost religija oblikovala je suživot ljudi u Europi. Obvezujem se da ćemo Sibiu uzeti kao polazište za obnovljeni međureligijski dijalog. Plod ovoga procesa treba obilježiti zajedničkom izjavom sličnom *Ekumenskoj povelji*.

Stvorenje

Bog je Stvoritelj svijeta u kojem živimo i aktivno je u njemu nazočan. Umjesto da živimo odgovorno, mi neodrživim načinom života pridonosimo razornim nepogodama u prirodi, kao što su klimatske promjene. Obvezujemo se da ćemo svoj način življenja premisliti u skladu s biblijskim svjedočanstvom. Ovo treba činiti konkretnim koracima kao što su proizvodi solidarne trgovine, obnovljivi izvori energije, smanjivanje zagađenja zraka i mijenjanje potrošačkoga modela u održivi.

Mir

Mir nije tek obični pojam, jer se može živjeti na osobnoj razini, na razini Crkve te u odnosima među Crkvama i vladama. Mir se prvenstveno odnosi na osobni stav, jer ako nam duša nije u miru, ne možemo postići mir s drugima. Obvezujemo se da ćemo se suprotstavljati tihom podupiranju trgovine oružjem i ustrajno nastupati protiv tvrtki koje proizvode oružje. Kao protutežu Europskoj vojnoj agenciji tražimo osnivanje Europske agencije za mir.

Pravda

Kao dio društva, Crkve su također dio sustava nepravde. Obvezujemo se da ćemo uvažavati vapaje i potrebe naših susjeda za više pravde diljem svijeta, da ćemo glasno prokazivati opresivnu migracijsku politiku i prevlast industrijaliziranih zemalja u globalnoj interakciji, promicati jed-

nake mogućnosti za školovanje svakom muškarcu i ženi kao temelj osna-
ženja.

*Naglašavamo da trebamo istinski raditi na provedbi i ispunjenju ovih obveza mi osobno, delegati na EEA3 i tijela u Crkvama koja donose odluke. Ovo predstavlja ne samo preduvjet za motivaciju i daljnji rad mladih ekumenista, nego i označava vjerodostojnost ekumenskoga giba-
nja.*

(S engleskoga preveo dr. Mato Zovkić)